

Og det er mig bekendt, at i Vordingborg har, saa vidt jeg husker, Manufakturhandlerne slaaet sig sammen, saaledes at de i de tre Sommermaaneder lukker frivilligt Kl. 7, og i Esbjerg har der i 5 Aar eksisteret frivillig Lukning Kl. 7 ifølge Vedtagelse af alle Byens handlende. I Horsens har den ledende Principalforening været ivrig for at udvirke noget i denne Retning, men saa vidt mig bekendt er det ikke blevet til noget. At f. Eks. Kolonialgrossistforeningen i 1911 har sat sin Lukketid til Kl. 4 og i 1912 til Kl. 3, er jo ikke saa talende, thi det er jo ikke saa vigtigt for dem at holde aabent paa Grund af Konkurrencen. Derimod maa jeg minde om, at der af Bankerne her i Byen i Fjor er gjort et Forsøg paa at holde en Slags „week-end“, Fridag om Lørdagen. Jeg har talt med en Bankdirektør, som viste sig at være noget utilfreds med Resultatet, men denne Sag ligger endnu i Udvikling, saa jeg tør ikke sige, hvad der kommer ud af den. Men det kan ikke nægtes, at hvis man skal opstille en Sandsynlighedsberegning over, hvorvidt Loven overholdes eller ej, er der i denne Frivillighed et Tegn paa, at der dog fra Principalernes Side er nogen Villighed til at lukke i rette Tid. Paa den anden Side møder man jo ogsaa Udtalelser, der gaar i modsat Retning. Naar man nævner Eksempler paa, at Lærlinge holdes i urimelig lang Tid, siger Principalen: Saa skulde De se, hvordan det var i min Tid! Hvor demoraliserende denne Betragtning er, lader sig næsten ikke overskue. Man henviser til, at man selv har lidt meget i sin Ungdom, at man har arbejdet fra Kl. 7 Morgen til 11 Aften hver Dag og har givet 50 Kr. til om Maaneden for at være i vedkommende Forretning i 3 Aar. Disse Mennesker synes, at det nu er gyldne Tider imod, hvad det var den Gang.

Overhovedet vil jeg gerne have Lov til at sige, at det er mit Indtryk, at der efter Lukketid foregaar maaske det uheldigste i hele dette Forhold. Det er meget almindeligt, at Personalet holdes f. Eks. til Oprydning lige til Kl. 9, selv om der lukkes loyalt Kl. 8 eller 8¼. Jeg har personligt i min Bekendtskabskreds oplevet, at unge Mennesker om Lørdagen atter og atter først er komne hjem fra Forretningen Kl. 1 om Natten. Ja, det er sket en enkelt Gang, at en er kommet hjem Kl. 9 næste Morgen, og overfor en mulig Mistanke maa jeg sige, at jeg har undersøgt Situationen og sikret mig, at det gik korrekt til.— Maa jeg i denne Sammenhæng hen-

lede Opmærksomheden paa en Kreds af Medhjælpere, som svæver mellem Himmelf og Jord og ingen Steder har hjemme; det er de saakaldte Apotekerdisciple. Saa vidt jeg kan se, kan de ikke komme ind under nogen Lov. De er ikke under Lærningeloven og ikke under Lukkeloven. De er, saa vidt man kan se, netop undtaget fra denne Lov, da de ikke er Lærlinge, og de har den triste Skæbne, at naar Provvisoren eller Medhjælperen, eller hvem det er, ikke vil staa op om Natten, kan de tvinges til at være til Stede og tvinges til at staa op om Natten. Jeg ved ikke, hvilken Vej man skal gaa for at lovgive for dem, men jeg vilde være tilbøjelig til at tro, at det vilde være heldigt, om man ogsaa kunde bringe disse Mennesker ind under denne Lov. Her udvider Synspunktet sig for hele Loven, hvad jeg skal komme nærmere tilbage til.

Alt i alt har jeg det Indtryk, at det er ganske usikkert, om denne Lov i Virkeligheden overholdes. Den overholdes vistnok paa den Maade, at det endnu gaar efter tidligere Tidens Slendrian og efter de Vaner, som ethvert lokalt Sted har, dog med nogen Hensyntagen til den i Loven fastsatte Tidsgrænse Kl. 8. Hos Principalerne er der ingen absolut Modvillie mod at lukke Kl. 8, men nogen virkelig fast og sikker Overholdelse af Loven tror jeg ikke, der er.

Det næste Spørgsmaal, der rejser sig, er dette: Er det da nu hensigtsmæssigt ved Revisionen af Loven at fastholde Tidspunktet Kl. 8? Er det nødvendigt? Man kunde sige, at det er nødvendigt af Hensyn til Befolkningen. Der maa altsaa være en Del af Befolkningen, som ikke let kan indfinde sig i en Butik før om Aftenen mellem 7 og 8. Jeg har, saa godt jeg har kunnet, forsøgt at skaffe mig Underretning derom. Jeg har det Indtryk, at paa Landet spiller det aldeles ingen Rolle, om man vilde gaa til at lukke Kl. 7. Jeg ved godt, at der har staaet en Kamp, netop med Brugsforeningerne for Øje, om den Ting, men jeg har det Indtryk, at netop her har den nu eksisterende Lov bevirket, at man er ret paa det rene med, at det ikke er saa forfærdeligt, om Lukketiden fastsættes til Kl. 7. Jeg maa dog sige dette med alt Forbehold. Jeg har taget en enkelt Klasse Mennesker frem, for hvem det kunde tænkes, at det vilde spille en ganske særlig Rolle at kunne komme i Butikkerne mellem 7 og 8. Det er Syjomfruerne. De har deres Arbejde enten paa en Systue eller ude i de forskellige Hjem, hvor de syer, og det er